

Comedia si universul comic al lui Caragiale
(In raport cu opera "O scrisoare pierduta")

Cum se poate defini o comedie? Comedia este o specie a genului dramatic cu o intriga ce releifeaza discrepanta dintre aparenta si esenta, dintre masca si fata. Ea satirizeaza aspecte sociale , moravuri ale epocii in scopul inlaturarii tarelor sociale.

Sunt implicate personaje comice , antrenate intr-o actiune comica ,ce nu le pericliteaza existenta, menita sa provoace rasul spectatorilor sau cititorilor.

Ironia , umorul ,sarcasmul si satira sunt mijloace care sustin comicul.

Comedia isi are originile inca din Antichitate, iar la baza acesteia stau piesele cu satiri. Acestia erau creaturi jumătate om jumătate tap si faceau parte din alaiul zeului Dionisos ,protectorul Atenei.

Comedia este definita de obicei prin opozitie cu tragedia. Tragedia tine cont de unitatea de actiune si de timp , pe cand comedia se bazeaza pe loviturile soartei.

Tragedia face mereu referi la trecut , si utilizeaza un limbaj solem dar construiește si personaje exceptionale, eroi exemplari ce sfarsesc tragic prin moarte sau infrangere in fata unor forte mult mai puternice .

In schimb, comedia se refera la prezent anticipand viitorul, promoveaza stilul oralitatii si construiește caricaturi si tipuri umane, avand un final comic , fara intamplari triste.

Ion Luca Caragiale a fost si a ramas cel mai mare dramaturg roman al tuturor timpurilor. El este unul din marii clasici ai literaturii noastre, dar si un realist ce surprinde secvente din viata oamenilor obisnuiti, cu defecte, calitati si slabiciuni, pe care le satirizeaza, le critica intr-un mod comic.

Realismul impune: o gandire veridica a realitatii, obiectivitate, spirit critic, personaje tipice in imprejurari tipice.

Deasemenea sunt create personaje multilaterale: arivistul, demagogul, avarul, inadptabilul.

Stilul acestui curent literar se caracterizeaza prin limbaje din toate medile sociale, dar si prin viziunea monografica, descrierea cotidianului, uratul, raul si comicul acestea fiind tot particularitati ale realismului.

Deci, Caragiale poate fi perfect incadrat in tiparul unui scriitor realist, obiectiv deoarece putem afirma ca scrierile sale obiective construiesc personaje tipice ,multilaterale, ce apartin mai multor medii sociale, si nu reprezinta intruchipari ale idealului putand fi criticate datorita faptului ca sunt inferioare din punct de vedere intelectual, moral si social dar se pretind a fi adevarate modele pentru "sotietate".

A scris patru comedii ("O scrisoare pierduta", "Conu' Leonida fata cu reactiunea", "O noapte furtunoasa", "D-ale carnavalului".), o drama ("Napasta"), precum si o serie de povestiri si nuvele si schite.

In scrierile sale Caragiale abordeaza mai multe domenii: scoala ,justita , politica , familia, indreptandu-se catre existenta cotidiana a oamenilor marunti.

In opera "O scrisoare pierduta" , Caragiale prezinta un minor eveniment din viata elitei provinciale.

Tema este satirizarea vietii politice de la sfarsitul secolului XIX , intr-un moment de varf , alegerile.

Actiunea piesei "O scrisoare pierduta" publicata in 1884, se petrece intr-un orasel de provincie, intr-un moment de agitatie maxima, in preajma campaniei electorale.

Partidul de guvernament reprezentat prin Zaharia Trahanache si Stefan Tipatescu, prefectul judetului, are de infruntat o situatie cu totul neobisnuita.

Fruntasul dizidentei, avocatul Nae Catavencu, detine un document compromitator: o scrisoare de amor a Zoei, sotia lui Trahanache, catre Tipatescu, amantul ei. El ameninta ca va publica scrisoarea in ziar, daca nu va fi propus si ales deputat de catre partid.

Catavencu pierde scrisoarea, care ajunge in mainile anonimului cetatean turmentat.

Pentru a impiedica publicarea scrisorii devastatoare, Trahanache concepe o alta viclenie: acesta il santajeaza la randul lui pe temutul rival Nae, pe care il descopera ca falsificator al unei polite.

In cele din urma scrisoarea ii este inapoiata Zoei, si partidul este nevoit sa il sustina pe Agamemnon Dandanache, un candidat impus din Bucuresti ("de la centru").

Toata intamplarea este comica dar si demna de a fi criticata. Toate personajele, pe langa faptul ca provoaca rasul, sunt necurate, fara scrupule sau vreo urma de calitati morale. Ei santajeaza, sunt corupti, hoti, demagogi, prefacuti, mincinosi, necinstiti dar tot odata mediocri, inceti la minte. Toate personajele operei sunt "infirme" atat moral cat si intelectual.

Societatea murdara descrisa de Caragiale, acum un secol este extrem de verosimila, si nechimbata in comparatie cu cea de azi. Principiile, doctrinele, nu exista primeaza doar interesele personale.

Putem dovedi ca "O scrisoare pierduta" este o comedie daca respecta trasaturile unei comedi.

Este evident ca situatia operei este comica: toata aceasta agitatie, situatia compromitatoare, mijloacele de santaj si amenintarile sunt o sursa de comic.

Comicul de nume are deasemenea o contributie importanta pentru ca ne ajuta la caracterizarea personajelor fiind, in majoritate nume comice, cu diferite conotatii, emblematice, sau elocvente.

De exemplu numele Zaharia Trahanache are o sonoritate comica de lungire si ne duce cu gandul la un tip senil, zaharisit, greoi.

Numele de Farfuridi si Branzonenesu, cuplu nedespartit, aduc o aluzie culinara ce sugereaza inferioritate si vulgaritate.

Pentru a contura mai bine tiparele comicului, nu trebuie omis comicul de limbaj. Acesta reiese din ticurile verbale ("Aveti putintica rabdare", "familie mare, renumeratie dupa buget, mica") greselile gramaticale, folosirea unor cuvinte fara a le cunoaste sensul ("bampir...ce-i ala bampir?"), expresile tautologice ("un popor care nu merge inainte

,sta pe loc"), contradictiile in termeni ("douasprezece trecute fix") sau asociatiile incompatibile("curat murdar", "Sa traiasca Republica ! Vivat Printipatele Unite"). Toate aceste greseli de limbaj starnesc rasul dar tot odata regretul si critica autorului la adresa incompetentei personajelor.

Astfel putem afirma ca "O scrisoare pierduta " este o comedie.

Caragiale cauta mereu slabiciunile oamenesti , dezacordul dintre aparenta si esenta dintre ideal si real.

Tot odata Caragiale a fost un conservator , lucru care se observa si in scrierile sale unde ii critica pe liberali. El avea puternici convingeri junimiste , facand parte din cenaclul "Junimea" care a intrat inca de la inceput in contradictie cu generatia de la 1848. Un reprezentant al liberalilor este Catavencu, personaj tipic pe care Caragiale il critica aspru.

"Teatrul lui Caragiale e un izvor de apa tulbure in care joaca o pulbere de necuratenii" el infatiseaza "o colectie de imbecili, de imorali" si"oricat de spiritual ar fi in forma scanteietoare , e intristator ca un spital de infirmitati morale si intelectuale" afirma Eugen Lovinescu.

"Este cel mai mare creator de viata din intreaga noastra literatura" ,"este un istoric complet care arata, care critica si care explica " si el "a aruncat asupra realitatii noastre sociale privirea cea mai sigura, cea mai scrutatoare si cea mai patrunzatoare" "are meritul de a fi creat oameni cu varful penitei, si oameni acestia se misca printre noi" afirma Ibraileanu despre Caragiale.